

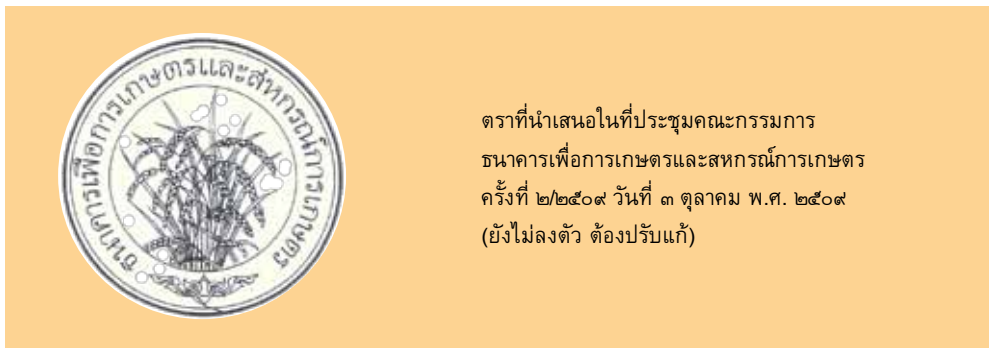
๓. ตราธนาคาร

ตราธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ นั้น มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งธนาคารดังนี้

ตราธนาคารระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๙ - ๒๕๒๘

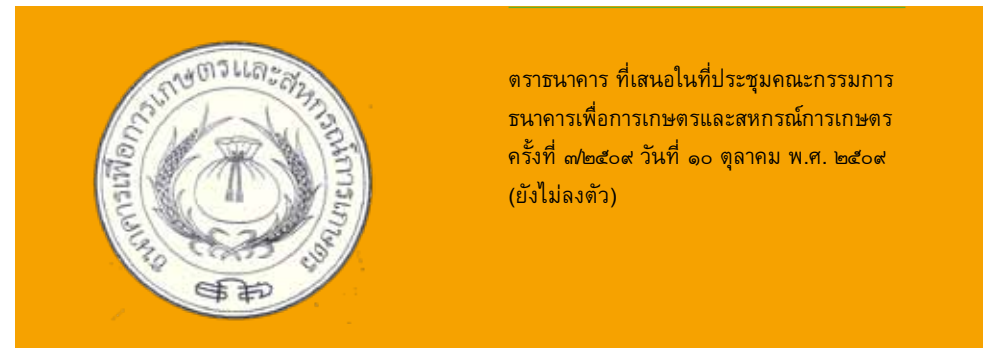
ในการประชุมคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ครั้งที่ ๗/๒๕๐๙ วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ณ ห้องประชุมกระทรวงการคลัง วาระเรื่องกำหนดตราของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้มีการบันทึกรายงานการประชุมไว้ดังนี้

ที่ประชุมได้พิจารณารูปตราธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งผู้จัดการให้ช่างเขียนขึ้นใหม่ตามข้อสังเกตของที่ประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๐๙ คือ กำหนดตราของธนาคารเป็นรูปวงกลม ระหว่างขอบวงนอกและขอบวงใน มีชื่อ “ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร” ตอนล่างมีอักษรย่อ ชื่อของธนาคาร “ธ.ก.ส.” เป็นอักษรไขว้ ภายในขอบวงในมีรูปถุงเงินและรวงข้าว ซึ่งหมายถึงการให้เงินกู้เพื่อการผลิตทางการเกษตร

ตราที่นำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ครั้งที่ ๒/๒๕๐๙ วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ (ยังไม่ลงตัว ต้องปรับแก้)

ผู้จัดการได้เสนอรูปตราอีกรูปหนึ่ง ซึ่งมีอักษรชื่อธนาคารเป็นเส้นหนา และรวงข้าวมีลักษณะใกล้เคียงของจริงยิ่งกว่ารูปแรก ส่วนตรงกลางดวงตรามีรูปมือยื่นให้เงินกู้ ที่ประชุมพิจารณาแล้ว เห็นควรให้ใช้อักษรชื่อธนาคารเส้นหนาและรวงข้าวตามรูปหลัง อักษรย่อชื่อธนาคารในตอนล่างให้แก้เป็น “ธ.ก.ส.” ตามธรรมดา มีใช้อักษรไขว้ส่วนกลางดวงตราให้มีรูปถุงเงิน ทั้งนี้ให้ผู้จัดการจัดให้ช่างเขียนรูปมาเสนอคณะกรรมการพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

ตราธนาคาร ที่เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ครั้งที่ ๗/๒๕๐๙ วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ (ยังไม่ลงตัว)

ต่อมาในการประชุมคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ครั้งที่ ๔/๒๕๐๙ วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ คณะกรรมการมีมติให้กำหนดตราของธนาคารเป็นรูปวงกลมระหว่างขอบวงนอกและขอบวงใน มีชื่อ “ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร” ตอนล่างมีอักษรย่อชื่อของธนาคาร “ธ.ก.ส.” ภายในขอบวงในมีรูปถุงเงินและรวงข้าว ซึ่งหมายถึงการให้เงินกู้เพื่อการผลิตทางการเกษตรและการเงิน

ตราธนาคาร เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ครั้งที่ ๔/๒๕๐๙ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๐๙ (ยุดิตที่ตรานี้ ใช้ตั้งแต่ พ.ศ.2509 จนถึง พ.ศ.2528)

ตัวอักษรสีขาว

เส้นซ้อนใต้อักษร สีทองเส้นรอบรูป สีทอง

พื้นของรูป สีน้ำเงิน

ตราธนาคารรุ่นที่ 2

เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรครั้งที่ ๔/๒๕๒๘ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ (ใช้ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๘-ปัจจุบัน)

ตราธนาคารปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๒๘ - ปัจจุบัน)

เนื่องจากกิจการของ ธ.ก.ส. ได้ขยายงานกว้างขวางออกไปเป็นอันมาก ในกรณีที่มีการเผยแพร่กิจการของ ธ.ก.ส. แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป นอกจากใช้ชื่อ “ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร” แล้วยังได้ใช้รูปตราของ ธ.ก.ส. ควบคู่กันไปโดยตลอด

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รูปตราของ ธ.ก.ส. นั้น ฝ่ายจัดการ ธ.ก.ส. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ารูปตราของ ธ.ก.ส. ที่ใช้อยู่เดิม น่าจะแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ปัจจุบัน ซึ่งการดำเนินกิจการต่างๆ ในขณะนั้นและในระยะเวลาต่อไปจำเป็นต้องเป็นไปด้วยความคล่องตัวยิ่งขึ้น กล่าวคือ รูปตราเดิม เป็นตราที่ยากต่อการจดจำไม่เป็นจุดเด่น อาจทำให้การตีความหมายผิดไปจากเจตนารมณ์ของตราสัญลักษณ์ ไม่เหมาะสมกับค่านิยมในการจัดทำสัญลักษณ์ในปัจจุบันที่ต้องการเน้นความง่าย โดดเด่น สวยงาม เป็นเอกลักษณ์ มีความหมายและง่ายต่อการจดจำ

ในช่วงปลายปี ๒๕๒๗ ฝ่ายจัดการ ธ.ก.ส. ได้จัดให้มีการประกวดออกแบบตราธนาคารขึ้น มีผู้สนใจส่งแบบตราเข้าประกวดจำนวนมาก แต่คณะกรรมการประกวดเห็นว่าไม่มีแบบใดที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันฝ่ายจัดการมีความเห็นว่าพนักงานธนาคารน่าจะแก้ไขปรับปรุงรูปตราของธนาคารได้ดีกว่าบุคคลภายนอก จึงได้มอบหมายกองประชาสัมพันธ์ (ปัจจุบันคือสำนักประชาสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร) ออกแบบตราธนาคารใหม่ทางส่วนงานจึงได้มอบหมายให้นายไพบุลย์ โล่ห์สกุล พนักงานประชาสัมพันธ์ หน่วยศิลปกรรม เป็นผู้ออกแบบ

รูปแบบตราธนาคารที่ออกแบบมาใหม่นั้น นายไพบุลย์ ได้นำแนวคิดหลักของตราธนาคารเดิมมาตีความใหม่ โดยถ่วงเงินหมายถึงความมั่นคง และรวงข้าวหมายถึงความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ

หลักของประเทศและของ ธ.ก.ส. และได้ปรับให้กรอบวงกลมด้านนอก มาเป็นกรอบสี่เหลี่ยมมน เพื่อให้ดูทันสมัยมากขึ้น

เมื่อฝ่ายจัดการได้เห็นตราธนาคารที่ออกแบบใหม่ก็มีความพอใจอย่างมาก จึงได้นำเข้าเสนอต่อคณะกรรมการ ธ.ก.ส. ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๒๘ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ คณะกรรมการมีมติเห็นชอบให้กำหนดตราของธนาคารใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้มีความโดดเด่น สวยงาม และง่ายต่อการจดจำ โดยมีความหมายดังนี้

๑. **รูปสี่เหลี่ยม มุมมน เส้นรอบรูป** หมายถึง ความต่อเนื่อง การสื่อสัมพันธ์อันดี การบริการ ความเข้าใจ ความร่วมมือ การประสานประโยชน์ ความผูกพัน ความไม่มีที่สิ้นสุด ระหว่างรัฐบาล ธ.ก.ส. และเกษตรกรลูกค้า ซึ่งจะผูกสัมพันธ์เป็นวัฏจักรต่อเนื่องตลอดไป เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันจะขาดจากกันไม่ได้

๒. **ตัวอักษร ธกส** มีความหมาย ๒ ประการ คือ

ประการแรก หมายถึง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อีกประการหนึ่ง อักษรย่อ ๓ ตัว คือ

“ ธ ” หมายถึง ธนาคารและแหล่งเงินทุน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

“ ก ” หมายถึง เกษตรกรลูกค้า ตลอดจน การเกษตรที่มีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่าง ธ.ก.ส. และเกษตรกร

“ ส ” หมายถึง สถาบันต่างๆ ที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง ทำให้ ธ.ก.ส. และเกษตรกรประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

๓. **เส้นซ้อนใต้ตัวอักษร** มีความหมายดังนี้

๓.๑ เมื่อมองในลักษณะ มือ หมายถึง การอุ้มชู การช่วยเหลือ การสนับสนุนที่ ธ.ก.ส. มอบให้แก่เกษตรกร

๓.๒ เมื่อมองในลักษณะของ ต้นไม้ หรือ รวงข้าว หมายถึง ความสมบูรณ์ของพสกนิกร ทรัพยากร เหมือนต้นไม้ หรือเหมือนต้นข้าว ที่ได้รับการเอาใจใส่เป็นอย่างดี

๓.๓ เมื่อมองในลักษณะของ ฐานราก หมายถึง รากฐาน ความเข้มแข็ง ความอดทน ความมุ่งมั่นตามเจตนารมณ์ที่จะทำให้วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และอุดมการณ์ต่างๆ บรรลุผลทั้งในด้าน ธ.ก.ส. เกษตรกร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง

๔. **สีของรูปตรา** มี ๓ สี คือ สีทอง สีขาว และสีน้ำเงิน มีความหมายดังนี้

๔.๑ เส้นรอบรูป และ เส้นซ้อนใต้ตัวอักษร ธกส สีทอง หมายถึง ความสมบูรณ์ ความมั่งคั่ง และความสำเร็จ

๔.๒ ตัวอักษร ธกส สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ ความจริงใจ และ ความสะอาด

๔.๓ พื้นของรูปตรา สีน้ำเงิน หมายถึง ความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่น และความหนักแน่น